

REDACTIONELE COMMENTAAR

AVERECHTSE WOORDKEUS

Het Fluor-Congres van de Maatschappij behoort alreeds ruim een jaar tot het verleden en ook het doorwrochte rapport van de Gezondheidsraad inzake „Cariëspreventie met Fluoriden” kan – mede door de ruime verspreiding – geacht worden een, althans enig inzicht te hebben bevorderd in alle daarvoor in aanmerking komende kringen, aangaande de problematiek ener rationele vermindering van de vatbaarheid voor tandbederf.

Aan de onderscheidene aspecten van de cariësbestrijding door middel van de drinkwaterfluoridering waaraan alle vereiste wetenschappelijke aandacht is besteed, ontbrak tot nu toe blijkbaar nog één: het juridische. Hierin is thans door het Algemeen Handelsblad van 15 juli j.l. voorzien. De schrijver, Mr. Kappeyne („Fluoridering van drinkwater, strijd van rechtmatigheid tegen deskundigheid”) ziet in de aanbevolen fluoridering een aantasting van het individuele recht van de staatsburger: te kunnen verlangen dat aan het drinkwater dat hij via de (gedwongen) aansluiting op de waterleiding genoodzaakt is te gebruiken, niet een vergif wordt toegevoegd. Een vergif, dat niet dient om het water als drinkwater te verbeteren, doch waarvan de strekking is te voorkomen dat zijn kinderen in de toekomst, minder dan thans aan tandbederf onderhevig zullen zijn. Hoofdzaak acht de schrijver dat men als meerderjarige gedwongen wordt water te drinken waaraan vergif is toegevoegd in de wetenschap dat het de meerderjarigen niet zal baten en zonder dat vast staat dat zij, ten aanzien van de minderjarigen waarover zij zeggenschap hebben, ermee accoord gaan. Het is een door ingrijpen van de staat gedwongen medicatie buiten het terrein van gevaar voor besmettelijke ziekten. Door in plaats daarvan kosteloos fluoride-tabletten beschikbaar te stellen, kan volgens de schrijver de verantwoordelijkheid gelegd worden bij de (daarvoor aangewezen) ouders.

Mocht aantoonbaar zijn dat mensen geschaad zouden blijken door de bevolen toevoeging, dan zou hier te lande de waterleiding-maatschappij in rechten kunnen worden aangesproken wegens onrechtmatige daad omdat zij o.m. niet de zorgvuldigheid in acht zou hebben genomen welke in het maatschappelijk verkeer betaamt.

Voor het geval de rechter in hoogste instantie zou beslissen dat fluoridering van drinkwater geoorloofd is, dan zijn er – aldus de schrijver – nog rechters in Straatsburg alwaar voor de rechten van de mens krachtens het verdrag te Rome van de E.E.G. kan worden opgekomen; in het onderhavige geval ter bescherming van de gezondheid. Afgezien van de daartoe vereiste wet die de waterleiding gebiedt fluor aan het water toe te voegen, kan men stellen dat in het privé-leven en het huis in een democratische samenleving niet noodzakelijkerwijs wordt ingegrepen door fluoridering van het drinkwater, ook als de medici het wenselijk zouden vinden.

In het vorenstaande vindt men het, ondanks zijn afwijzing belangwekkende be-

toog van de juridische auteur verkort weergegeven. Dit is echter geschied met – zoals dat heet – gemengde gevoelens. Immers bezwaar moet worden ingebracht tegen de teneur: de (tendentieuse) voorstelling dat het om niets minder gaat dan de massale aanwending van vergif. Door hierop de nadruk te leggen (de schr. gebruikt het woord niet één- maar zesmaal) heeft zijn zakelijke beschouwing een emotionele kant mee gekregen. De krantenlezer wordt gesuggereerd dat het met de fluoridering gaat om een potentiële bedreiging van de gezondheid waarbij vergeleken het bestreden tandbederf in het niet zinkt. Een toepassing van het zo gevaarlijke middel zou zo weinig gerechtvaardigd zijn dat zij waard is om eventueel met alle beschikbare rechtsmiddelen te worden afgewend.

Men kan van een jurist niet verwachten dat hij op de hoogte is van de biochemische werking van het fluor-ion, noch van het feit dat fluor een vast bestanddeel vormt van bepaalde delen van het organisme. Wellicht ook niet dat het over de gehele wereld, zij het in wisselende hoeveelheden voorkomt in het natuurlijke drinkwater; in bepaalde gebieden zelfs in hoeveelheden, die een veelvoud vormen van de voor ons land aanbevolen concentratie en dan nog onschadelijk zijn.

Welnu, wij zouden meer vrede hebben gehad met een juridische beschouwing over de invoering van deze profylactische maatregel wanneer niet – gelijk in het onderhavige betoog – het wordt voorgesteld alsof het afwenden van een gedwongen gebruik van water waaraan vergif is toegevoegd, de inzet is. Men aanvaardt immers ook – waar nodig – de toevoeging van chloor in gasvorm ter ontsmetting van overigens reeds zuiver drinkwater en nog wel in dubbele of drievoudige concentratie van die van fluor (in een der daarvoor in aanmerking komende scheikundige verbindingen). En gelijk men helaas ervaart, komt chlorering de smaak van het drinkwater niet ten goede. Er schuilt daarom in het juridische bezwaar een foutief element want bij de voorgestane fluoridering heeft de betreffende verbinding haar toxische karakter geheel afgelegd. In ruil daarvoor wordt, op grond van de ervaring en uitgebreide toepassing van de uiterst geringe concentratie, een effect verkregen ten gunste van het weerstandsvermogen van de harde tandweefsels. Had de juridische auteur zich de moeite gegeven om kennis te nemen van de inhoud van het officiële rapport van de Gezondheidsraad dan had hij in de samenvatting van de medische aspecten van de fluoridering gelezen dat „voor geen andere reeds ingevoerde maatregel van volksgezondheid op het moment van invoering over haar onschadelijkheid zoveel gegevens bestonden”. (blz. 42).

In het licht, zowel van de profylactische waarde als van de onschadelijkheid der aanbevolen fluoridering doet het staan op het democratisch recht om gevrijwaard te willen blijven voor gedwongen gebruik van water, waaraan iets is toegevoegd uit een oogpunt van algemeen belang, geforceerd aan. Eveneens getuigt het van tekort aan gevoel voor de sociaal-hygiënische waarde van een dusdanige maatregel inzake de gebitsgezondheid van de opgroeiende jeugd.

Op het Fluor-Congres van de Maatschappij werd door Prof. Hornstra reeds gewezen op de mogelijkheid van emotioneel verzet gelijk zich dat in Amerika

heeft geopenbaard en ginds trouwens nog wordt getoond. Door het hanteren van de aansprekende tegenstelling: fluor = vergif wordt door de betreffende beschouwing de overtuiging gevestigd dat deze kwalificatie voor de toevoeging aan het drinkwater in elke concentratie een chemische verbinding als juist moet worden aanvaard. Aldus heeft de schrijver, wellicht onbedoeld, ertoe meegewerkt om een ongunstige sfeer te scheppen voor het langs de weg van overreding ingang doen vinden van deze gebitversterkende maatregel – zij het dan alleen ten bate van de jeugd.

Het valt te betreuren dat door het suggestieve gebruik van een zo gevoelsbeladen woord als „vergif” een juridische bijdrage is geleverd tot een mogelijk verzet tegen lokale of gewestelijke invoering der drinkwaterfluoridering. Zulks temeer nu blijkt dat verschillende waterleidingbedrijven zich beraden over het (al dan niet) invoeren ervan. B.

TOELATING VAN BUITENLANDSE TANDARTSEN

Als eerste specimen van de legislatieve werkzaamheid van de nieuw opgetreden minister van sociale zaken en volksgezondheid is bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend waarvan elders in dit nummer de strekking en inhoud zijn weergegeven, voornamelijk in zover deze betrekking hebben op de toelating van buitenlanders tot het in ons land uitoefenen van de tandheelkunst.

Gelijk men daar zal kunnen lezen ligt het in het voornemen een wettelijke regeling te treffen op basis van wederkerigheid en de toelating te doen plaats hebben zonder het afleggen van enig aanvullend examen. Wat dit laatste betreft zij eraan herinnerd dat ten tijde van de opleiding onder vigeur van de wet van 1878 een koninklijk besluit van 1890 de bezitters van een uitgebreid aantal met name genoemde buitenlandse diploma's de gelegenheid bood (al dan niet met vrijstelling van het theoretisch tandheelkundig examen) door het afleggen van het praktisch tandheelkundig examen hier te lande het recht tot uitoefening der tandheelkunst te verwerven.

Het is thans de bedoeling buitenlanders, die in het bezit zijn van een gelijkwaardig of nagenoeg gelijkwaardig diploma zonder enig examen toe te laten wanneer daartoe aanleiding bestaat. Voor zover ons bekend, is van enige facilititeit in deze richting in naburige landen nog geen sprake en zo zal vermoedelijk van onze regering, na aanneming van het wetsontwerp, het initiatief tot het treffen van overeenkomsten op basis van wederkerigheid moeten uitgaan.

De eerste vraag die zich na kennisneming van het ontwerp opdringt is: wat is hiervan de bedoeling? De minister verklaart in de memorie van toelichting dat een massale toelating van de in het wetsontwerp genoemde categorieën niet in het voornemen ligt. Wanneer men het oog richt op de geneeskundige bezetting van ons land vraagt men zich af of er in feite behoefte is aan toelating van buitenlandse artsen. De moeilijkheden voor jonge medici om zich een praktijk te

verwerven zullen bezwaarlijk te verenigen zijn met een concurrentie van buitenlandse gegadigden naar een vestiging in ons land ter uitoefening van de geneeskunst. Wij hebben zo het vermoeden dat het bij de toepassing van de wet, indien ooit, slechts om heel zeldzame gevallen zal gaan. Dit zal ook bij de vrouwelijke verloskundigen wel het geval blijken. Het feit echter dat de secretaris-generaal van het dept. van sociale zaken bij zijn toespraak op het jongste congres van de Maatschappij melding maakte van de op handen zijnde indiening van het onderhavig wetsontwerp met name inzake toelating van buitenlandse tandartsen (dat min of meer vooruit loopt op een toekomstige regeling in E.E.G.-verband) wekte reeds de gedachte dat het iets anders betreft dan een uitzonderingsmaatregel. Nu het w.o. is ingediend kunnen wij het gevoel niet van ons afzetten dat onder de dekmantel van een algemene voorziening ten aanzien van de geneeskundige beroepen, het ontwerp in wezen gericht is op de huidige situatie in de tandheelkunde.

Algemeen is men overtuigd van een tekort aan tandartsen in ons land en door personen van gezag is dit met statistieken en berekeningen ook voor de naaste toekomst in uitzicht gesteld. Reeds tijdens het ministerschap van de heer SUURHOFF werd het denkbeeld gelanceerd om buitenlanders tot de tandheelkundige praktijk toe te laten en blijkens het tijdstip van de bovengenoemde mededeling op het congres te Rotterdam is het wetsontwerp voorbereid door 's ministers ambtsvoorganger en door de nieuw opgetreden bewindsman zonder meer overgenomen.

Wat de consequenties van de voorgestelde regeling betreft verkeert alles nog in het onzekere. Een massale toelating ligt volgens de memorie van toelichting niet in het voornemen. Maar wat dient onder massaal te worden verstaan? Wanneer verkrijgt een toelating de omvang waarop deze kwalificatie van toepassing zou zijn? Deze vragen doen zich min of meer automatisch voor omdat de verwachting niet ongerechtvaardigd is dat wel eens zou kunnen blijken van een belangrijk aantal gegadigden zodra de mogelijkheid van vestiging in ons land wordt opengesteld.

Ook trekt de aandacht de aanvullende mededeling in de memorie van toelichting dat de regeling in de eerste plaats dient te worden gezien als een die achter de hand kan worden gehouden ten einde houders van buitenlandse diploma's op medisch, tandheelkundig of verloskundig gebied tot de praktijk in Nederland toe te laten voor het geval zulks „gewenst of billijk” moet worden geacht. Het wil de lezer van dit staatsstuk voorkomen dat met het eerste criterium ruimte kan worden geschapen voor een toepassing van vaag gedefinieerde omvang.

Wel zal de minister worden voorgelicht door een in te stellen commissie van deskundigen, maar het zal van de „instructie” van dit college afhangen of het met een onverwachte aandrang van gegadigden rekening kan en moet houden bij zijn advies wanneer deze overigens voldoen aan de in de wet gestelde ver-eisten.

Krachtens het ontworpen artikel 7e staat van een weigering beroep open op de regering. Kan in het licht van de beoogde wederkerigheid als beginsel, bij een

voldoen aan de gestelde voorwaarden een weigering – zonder „onbillijk” te zijn – worden gemotiveerd met de overweging dat de grens van het te verlenen aantal vergunningen is bereikt?

Het is nog te vroeg om zich rekenschap te willen geven van de draagwijdte van deze op basis van reciprociteit te vestigen openstelling van de uitoefening der tandheelkunst in ons land voor vreemdelingen. De schriftelijke en openbare behandeling van het wetsontwerp zal, naar mag worden verwacht, dienaangaande wel de nodige opheldering brengen.

B.